

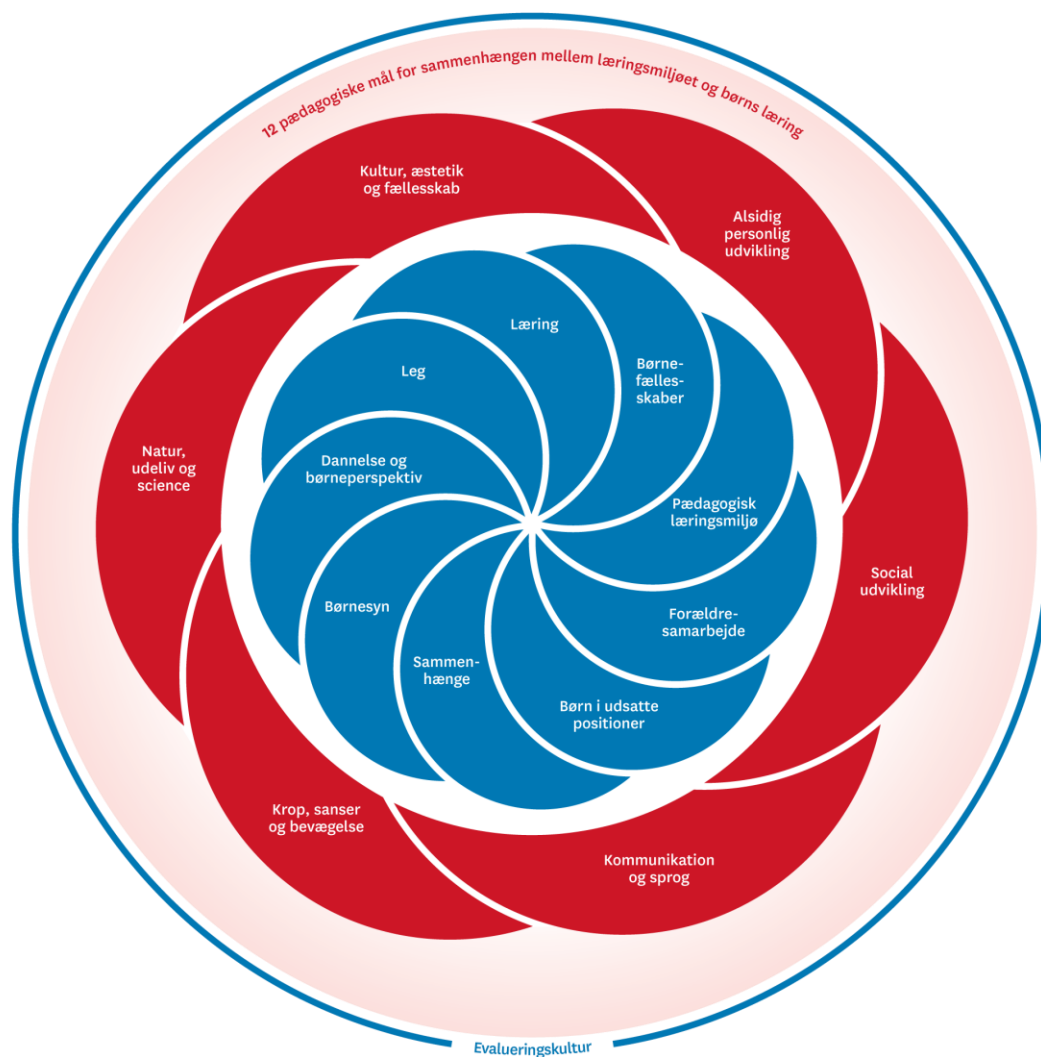
Pædagogisk læreplan for Ølholm USFO 2021-2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Bemærk: Tekst, der omhandler Ølholm USFO er markeret med sort. Lovtekst og generelt om Hedensted Kommune er markeret med blå.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.*](#)

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Ølholm USFO blev en realitet i 2011, da børnehaven og SFO'en blev lagt sammen med skolen. Børnetallet i børnehaven og SFO'en var begge steder under 25 og dyre i drift. Bestyrelserne, ledelserne og politikkerne fandt løsningen med at lave en USFO (udvidet skolefritidsordning med optag af børn på 2 år og 11 mdr.)

I 2014 stod byggeriet af børnehavedelen klar til indflytning og vi kom under samme tag som skole og SFO på Skolevej 103 i Ølholm.

Vi har stor glæde af at være en samlet enhed med børn fra 2 år og 11 mdr. til 6. klasse. Det giver lette overgange og stort kendskab for børnene til hele personalegruppen og omvendt. Søskende har stor glæde af at se hinanden i løbet af dagen og forældrene nyder at aflevere og hente børnene samme sted.

Skolepædagogerne har timer både i SFO og børnehave, så den røde tråd er stærk.

Vi arbejder ud fra de tre pejlemærker:

- Mod på livet og lyst til læring.
- Mangfoldige fællesskaber.
- Forældre og andre betydningsfulde voksne gør en forskel.

Pædagogisk grundlag

”Børn lærer i relationer med andre børn og voksne.

Vores vision er at hjælpe barnet til at blive livsduelig og kunne klare sig selv som voksen i et demokratisk samfund. I relationen ønsker vi børnene oplever at voksne viser, at vi ser barnet, både når det trives og når livet er svært. At vi giver os tid til at lytte og prøve at forstå ud fra barnets perspektiv. At vi kan inddrage alle børn i et fællesskab. At vi giver plads og muligheder for at barnet kan udvikle sig i et trygt miljø i samarbejde med forældrene. At skabe forståelsen for at det er en værdi i sig selv at være barn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.

Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn og børneperspektiv:

- Alle børn har betydning og skal opleve at være værdifulde.
- Børns ressourcer ses og der værnes om deres forskelligheder og ret til at udvikle sig forskelligt.
- Gennem relationen understøttes alle børns selvstændighed og initiativ, og samtidig med skal de have den nærvær og omsorg, som de har brug for.
- Alle børn har en stemme. Børn skal føle sig set og forstået, og at de har værdi i fællesskabet.

Vi ser det enkelte barn og dets ressourcer. Vi sætter pris på forskellighed og den mulighed det giver børn, at opleve hvor forskellige mennesker er. At vi er forskellige, men hører sammen i børnehaven.

Vi hjælper børnene med at få relationer til andre børn og laver legegrupper, hvor det ikke falder naturligt, så børnene kan opdage hinanden. Vi hjælper børnene med at udvikle selvstændighed og at kunne sige til og fra på en måde andre kan holde ud. Det sociale arbejde fylder meget både i den frie leg og i de mere strukturerede opgaver.

Dannelse og Læring:

- Børn skal opleve sig som aktive medskabere af egen læring og udvikling.
- Læring handler ikke alene om at tilegne sig faktuel viden, men også om forankringen af værdier og viden i barnets personlighed. Her arbejdes bl.a. med KLAR til Læring.
- Børns læring foregår med kroppen og med sanser, såvel som i tanke og tale. Børn lærer gennem sociale interaktioner, ved at undre sig, opleve nyt og afprøve.
- Børnene skal opleve at være aktiv deltagende i et demokrati.
- Børns grundlæggende nysgerrighed og lyst til at lære skal understøttes.

Vi arbejder målrettet med relationer og børns læreprocesser. Personalet støtter, vejleder og udfordrer barnet i alle situationer i forhold til udviklingsniveau om det er leg, aktiviteter eller i hverdagens rutiner.

Personalet er med til at undre sig, opleve nyt og afprøve. Samtidig sætter personalet en ramme for fællesskabet, så børnene trives og kan boltre sig trygt inden for denne. Vi følger børnenes initiativ og er opmærksomme på den læring, der foregår. Vi understøtter med ord, når børn gør noget, der virker i et fællesskab. F.eks. tager mange med i en leg, tager en taburet ned for en, der ikke selv kan, eller siger fra på en måde, som den anden kan holde ud.

Leg og børnefællesskaber:

- **Børns leg** respekteres og anerkendes som en vigtig læringsform.
- Der skabes rammer, der understøtter børns spontane og selvorganiserede lege, og der er samtidig blik for at skabe **legefællesskaber**, hvor alle børn trives.
- Børn skal indgå i et **socialt fællesskab** sammen med andre børn og voksne, hvor relationen styrker og udvikler børnenes personlige, sociale og faglige kompetencer.

- Der er plads til det **enkelte barns** initiativ og deltagelse, men også til, at barnet kan begå sig i verden med **indlevelse** i og **forståelse** for andre.

Vi er meget opmærksomme på børnefællesskaberne. Vi støtter op om fællesskaberne og ser den store læring børnene får gennem legen og i fantasiens verden. Den er af stor betydning for barnets udvikling og måden, det kan indgå i sociale sammenhænge fremover. Vi støtter, opmuntrer, leger med og giver gode rammer for legen og fællesskaber af alle størrelser. Vi er opmærksomme på, når fællesskaber bliver usunde og hjælper børnene med at udvikle et fællesskab med indlevelse og forståelse for andre.

Vi bruger materialet fra Mary-fonden "Fri for mobberi" i perioder, for at børnene kan få en forståelse af samspil med andre børn og en forståelse af hvordan egne handlinger kan virke på andre. Vi bruger materialet forskelligt i forhold til børnegruppens udvikling. En ting vi arbejder ekstra meget med er, at børnene får lært at sige til og fra på en forståelig måde.

Legen er grundlæggende i alt hvad vi laver med børnene og gennemsyrrer hverdagen både ude og inde.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Læringsmiljø:

- Læringsmiljøerne skal tage højde for, at børns udvikling og læring sker i **mangfoldige** processer gennem en vekslen mellem børnenes egne igangsatte lege, voksenstyrede aktiviteter og hverdagens rutiner.
- Læringsmiljøerne skal være **trygge og alsidige**, som fremmer en **eksperimenterende** tilgang, og som giver lyst og mod til at lære mere, men som også giver plads til at blive udfordret, famle og fejle.
- Læringsmiljøerne skal tage udgangspunkt i **børnenes perspektiv**, hvor deres ideer, meninger og oplevelser inddrages, men hvor vi også varetager **børnenes interesser og tarv**.
- Der skal skabes **differentierede læringsmiljøer** – både de fysiske og de faglige rammer.
- De voksnes adfærd og relation understøtter børnenes læreproces - uanset om det er leg, aktiviteter eller hverdagens rutiner. Det er **måden vi er sammen med børnene på** – som er afgørende.

Læring foregår over hele dagen, både den vi som personale har intentioner om at give og den som børnene giver hinanden. Vi er bevidste om, hvilke læringsmiljøer vi har og hvilke vi skal give ekstra opmærksomhed i perioder, for at give børnene de bedste muligheder for at kunne indgå i

sociale sammenhænge og være trygge og nysgerrige. Den eksperimenterende tilgang ses både i børnenes frie leg og i den voksenstyrede proces. Der er personalemøder, hvor planlægning og intentionerne bag pædagogikken sættes i rammer og i SMTTE modeller, som er et værktøj personalet bruger for at arbejde i samme retning og med samme mål.

Relationer og venskaber er af største betydning for børnenes læring. Vi giver plads til, at børnene får skabt relationer og får lov at dyrke venskaber. Her er forældre uundværlige medspillere. Det kan være lettere for nogle børn, at få skabt en god kontakt ved at lave en legeaftale hjemme og få den understøttet i børnehaven. Ser vi nye venskaber under udvikling i børnehaven, kan forældre understøtte relationen ved at invitere den nye ven med hjem.

Vi har stor fokus på overgange f.eks. fra leg til mad – fra mad til toilet – fra toilet til garderobe – fra garderobe til legeplads osv. Der er brugt og bruges fortsat meget energi, for at børnene kan få succes i overgangene. Det er mange børn at få i samme retning og vi arbejder kontinuerligt med at forbedre læringsmiljøet til gavn for børn og personale. Det ligger f.eks. som fast rutine, at børnene selv rydder op efter maden, skraber rester i skraldespanden, bestik i spanden og tallerken og glas i bakkerne. En personale går med børnene på toilettet og en er med i garderoben osv. De voksne har hver deres opgave, så børnene kan få den hjælp de har brug for, i forhold til at blive selvhjulpne med succes. Der er meget læring i hverdagsrutiner, med voksne der støtter børnene i alle de små processer, der skal til.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejdet mellem forældre og dagtilbud:

- Forældre er vigtige og afgørende personer for deres børns trivsel og udvikling. Derfor arbejdes der hele tiden på et godt og **forpligtende** samarbejde med forældrene, hvor der er **gensidig respekt** for hinanden.
- Barnets **forældre skal inddrages og involveres** i dagtilbuddets arbejde, og understøtte stimulerende hjemmelæringsmiljøer. Det sker gennem et samarbejde, der tager afsæt i den enkelte familie, hvor familiens ressourcer bringes i spil – og hvor forældre og dagtilbud i fællesskab drøfter hvordan barnets læring, udvikling og trivsel kan fremmes.
- **KLAR til Læring** understreger vigtigheden af, at vi har et **tæt samarbejde** med forældrene.
- Børns trivsel, læring og udvikling er et fælles ansvar og sammen skabes de bedste rammer for børn. Fordi **forældre gør en forskel**.

Daglejen besøger børnehaven inden opstart, så de kan vise barnet, at det er trygt at være i børnehaven. Er det børn fra stordaglejen, som er vores nærmeste nabo kun med et hegn imellem, har børnehavens personale gjort sig bekendte med børnene gennem ”hej” og ved at spørge ind til hvad de laver. På den måde er det let for børnene at komme i børnehaven, da de kender nogle af de voksne og flere af børnene i forvejen. Er det et barn, der har en søster eller bror i børnehaven, henter forældrene ofte det barn, der skal starte først og tager det med i børnehaven, så det kender lokaler og personale i forvejen.

Forældrene får en mail en måned før opstart om de praktiske ting i forhold til opstart. Daglejen inviterer forældre, primærpædagog og sundhedsplejersken til en overleveringssamtale før opstart. Her får pædagogen nogle oplysninger, der kan gøre modtagelsen af barnet lettere og forældrene har mulighed for at spørge ind til børnehavens værdier og rutiner, så de kan være vidende og

trygge i afleveringen. Ca. 14 dage efter opstart mødes en pædagog fra holdet med forældrene igen og der afstemmes forventninger og snakkes om hvordan barnet trives i børnehaven.

Der er samtaler årligt om det enkelte barn og hvis der er behov for mere, gør vi det gerne. Forældrene kender deres børn i den kontekst de har hjemme og børnehaven kender børnene i den kontekst vi har hos os. På den måde er det helt tydeligt, at vi må hele vejen rundt, for at kunne støtte op om ethvert barn.

Vi snakker dagligt med forældre i aflevering og afhentning, MEN er meget optaget af at modtage og aflevere barnet og tager børneperspektivet før de voksne. Som forældre er man altid velkommen til at kontakte børnehaven og få en dialog om barnets trivsel og udvikling.

Vi har et tæt samarbejde med talepædagog, psykolog og kan altid få vejledning af fysioterapeut, ergoterapeut og sundhedsplejerske. Dette foregår i tæt samarbejde med forældre. Vi har et godt tilbud om rådgivning til personale og forældre inden for førnævnte faggrupper.

Vi vil bruge AULA og skrive om de voksne læringsmål for børnene og hvordan børneholdet fungerer i øjeblikket. Vi vil understøtte med foto (udviklingspunkt 2021).

KLAR til læring i fællesskaber <http://klartillaering.dk/de-7-kompetencer> er en del af vores dagligdag og indgår i samtaler med forældre og blandt kollegaer.

Forældre samarbejder omkring at udnytte normeringerne bedst muligt ved at give besked ved ferieafholdelse og fridage så hurtigt som muligt, for at der kan planlægges personaleferie og afspadseringer, hvor der er færrest børn.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn kan af forskellige grunde være i en udsat position af kortere eller længere varighed. I Læring arbejdes der med **børnelinealen** hvor fokus er på at fremme trivsel for alle børn. Alle børn skal opleve at være i og forblive i grønne positioner – **'Stay green'**. Derfor samarbejder det pædagogiske personale med andre tværfaglige samarbejdspartnere, så der sker en **rettidig** indsats i forhold til børn i udsatte positioner. Samtidig arbejder vi med **mangfoldige fællesskaber**, hvor der er fokus på børns ressourcer og vi værner om deres forskelligheder.

Alle børn skal have mulighed for at få sunde relationer og venner, da det er et grundelement for at trives i en børnehave. Nogle børn skal have ekstra hjælp til at skabe den slags kontakt til andre og må være tæt på personale, der kan guide barnet i kortere eller længere perioder uden at gøre barnet "forkert". Vi arbejder med at forstørre alt det barnet kan og gør, der giver det mulighed for at indgå i legerelationer og gode rutiner. Vi bruger legegrupper og indkredser huset eller legepladsen i mindre områder for at lave en struktur, barnet kan få succes i.

Vi benytter os af samarbejdet med tale/høre-pædagog og psykolog, PPR (Psykologisk pædagogisk rådgivning) og andre fagprofessionelle alt efter hvad der er brug for. Tip-Teamet (Teamet for inkluderende pædagogik) kan vi også søge sparring hos og de kan lave mindre forløb både i hjemmet og i børnehaven til gavn for barnet.

Forældrene er altid gode sparringspartnere og sammen kan vi styrke barnet til at kunne indgå i børnehavens fællesskab og få bedst muligt udbytte af årene i børnehaven. Når vi er sammen om at hjælpe et barn, har vi gjort det muligt for barnet at få succes. Det er altid de voksne omkring et barn, der skal lave et stillads barnet kan få succes i, det kan f.eks. være piktogrammer eller tæt relation til en personale i de oplagt svære situationer for barnet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Alle børn har brug for at der skabes **sammenhæng** i forbindelse med overgange. Dagtilbud arbejder sammen med skolen om at **forbinde de to arenaer** i brobygningen. Målet er, at børnene får et **godt kendskab** til skolen og SFO'en – både de fysiske rammer, personale og børn. Det betyder at personalet i både dagtilbud og skole har fokus på at **skabe sammenhæng mellem kultur og indhold** de to steder. Men også at sikre, at det kendskab og den viden, der allerede er omkring barnet, bruges i barnets videre færd.

Dagtilbuddet støtter og styrker børnenes sociale, personlige og faglige færdigheder, bl.a. gennem **KLAR til Læring og de seks læreplanstemaer**.

Vi samler børnegruppen senest i januar og kalder dem Skolespirerne. Der er to til tre personaler tilknyttet, hvoraf den ene er skolepædagog eller en del af SFO'en. De øvrige har tilknytning til både børnehave og SFO. Lederen af 0. klasse bliver koblet på fra april. På den måde er der stor tryghed i overgangen fra børnehave til skole. Børnene og personalet har et godt kendskab til hinanden allerede inden skolestart.

De første måneder går med socialisering – herunder ture ud af huset for at prøve noget andet end det, de kender. På den måde er der nye muligheder for at skabe venskaber og prøve sig selv af i nye omgivelser. Det kan være trygt at være i børnehaven, men pludseligt ukendt at skulle gå en tur i Vejle. På flere spændende måder ryster vi børnene sammen og udfordrer dem til at turde nyt. Børnene får mere ansvar og lærer at overholde aftaler. Det kan for eksempel være at være opmærksom på hvilken bus, vi skal tage med og hvor vi skal stå af.

Vi lader børnene få stor medbestemmelse og komme til viden om egne grænser og færdigheder inden for mange områder. Fra april bruger vi Legeøen, et materiale, der samarbejder med det,

børnene skal bruge i 0. klasse. Børnene får således gradvist større kendskab til 0. klasse, så overgangen bliver naturlig.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I samarbejde med Ølholm Boldklub har vi etableret en parkour bane til brug for byens borgere. Byens børn er velkomne til at benytte vores udearealer efter lukketid og borgerforeningen har etableret en legeplads midt i byen, som vi også benytter. Der er to private skove i nærheden af skolen, som vi har fået lov at benytte af ejerne.

Vi er på samme matrikel som skolen, så vi har et helt naturligt samarbejde omkring fastelavn, sangdag, læsedag, trivselsdag, morgensang og hvad der ellers er.

Vi er inviteret i kirke dagen før skolen går på juleferie og når mini konfirmanderne fremviser deres påskeforestilling.

Byens forsamlingshus er bygget til skolens bygninger i forbindelse med børnehaven. Det betyder at vi har mere plads i hverdagen og forsamlingshuset bruger vores storkøkken.

Frivillig gymnastik gennem Ølholm Boldklub bruger de videoer, som motorikpædagogen lægger ud på Aula til inspiration til deres planlægning.

Fra Oktober til skolens sommerferie starter har vi ”minipædagoger” tilknyttet. Det er de børn fra 6.klasse der har lyst, der kommer og leger, læser og bare er der for børnehavens børn.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi har etableret legemiljøer i hele legepladsens område. Der er indkøbt legehuse, hængekøjer og vi har udarbejdet en plan for de næste tiltag, så vi fortsat har opmærksomhed på at udnytte hele legepladsens areal.

Vi er opmærksomme på at vedligeholde huset, så det bliver ved at være æstetisk og indbydende at opholde sig i. Vi har planlagt huset med mange mindre rum, så døre kan lukkes til de forskellige lege. Det giver bedre lyd og luft. Der er samtidig glas i dørene så vi kan altid se ind og børnene ud, men børnene føler de har rummet for sig selv. Til store samlinger bruger vi skolens og forsamlingshusets lokaler. Det giver mulighed for at skabe gode og forskelligartede fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljøer i vores børnehave.

Børnenes produkter bruges i lokalerne og vi overvejer, hvad vi ser og hører børnene interessere sig for, når vi planlægger læringsmiljøet. F.eks. er vi begyndt at skabe nysgerrighed med udstillinger i vores atriumgård. I vintermånederne har vi hængt iskrystaller i forskellige farver på grantræer i atriumgården. Derudover har vi haft udstoppede dyr stående derude. Det har givet anledning til gode snakke med nysgerrige børn.

I samarbejde med skolen har vi indrettet biblioteket til et fællesrum for skole og børnehave. Her er mulighed for skuespil, krea og pilfingermiljø, bøgerne omslutter aktiviteterne og giver naturlig lyst til at se i dem og lade sig inspirere. Kulturen i rummet skal være præget af mulighed for fordybelse, om det er indlevelse i bøgernes og fantasiens verden f.eks. gennem skuespil, eller et krea projekt der skal udformes er underordnet. Ideen er at vi kan være på tværs af alle aldre og at der er noget for alle børn der kan inspirere.

Vi lytter til hvad børnene siger og viser os om de fysiske rammer og tilpasser læringsmiljøerne og indkøbene i høj grad efter dette. F.eks. har vi nu så mange børn, at garderoben blev problematisk for børnene med mange konflikter til følge. Vi har nu flyttet garderoben for et hold til et andet rum og børnene kan komme i tøjet selv og med godt humør. Derved har vi igen skabt et pædagogisk læringsmiljø hvor børnene kan få succes.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Nye børn får i den første tid mulighed for at spise, gå ture osv. i et lille hold, men er ellers en del af et større hold.

På de øvrige hold er der børn fra tre til fem år alt efter tid på året. De ældste børn går i førskolehold (skolespirer) senest fra januar til sommerferien.

Vi inddeler i hold på mange forskellige måder: f.eks. drenge/piger – aldersopdelt – på tværs af alder – eller et lille hold og et større hold noget af dagen. Mulighederne er mange og vi ser på børnegruppen, når vi planlægger. Børnene får i holdene mulighed for at være sammen med andre børn og voksne og får erfaringer med at afprøve og lære sig selv at kende i strukturerede fællesskaber. På nogle tider af dagen foregår der voksenplanlagte aktiviteter og på andre tider selvvalgte fællesskaber. De øver sig i at aflæse andre børn og voksne og indgå i forskellige fællesskaber hver dag.

Hvert halve år skifter holdet og nogle af de andre konstellationer kommer i spil.

Personalet skifter nærmeste samarbejdspartner hvert halve år og vi har forpligtet os selv og hinanden på at forblive nysgerrige og åbne for forskellige måder at nå fælles mål på. På den måde giver vi børnene mulighed for at understøtte deres udvikling med flere forskellige personaleøjne. Vi prioriterer et ugentligt personalemøde, hvor vi har fokus på fagligheden og den fælles pædagogiske tilgang. Personalet er her i dialog om, hvad der kan hjælpe det enkelte barn fremad og understøtter dette.

For at støtte børnenes gåpåmod er vi meget opmærksomme på at forstå børnenes intentioner og hjælpe dem til at blive forstået og forstå sig selv, selvom vi ikke altid kan efterkomme deres ønske. Vi tror på at alle børn har gode grunde til deres handlinger, og vi skal forstå dem for at kunne

guide dem til at indgå positivt i vores fællesskaber. Vi bruger personalemødet til den faglige drøftelse.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.**
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.**

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Vi går meget op i at forskellighed er en ressource i børnehaven. Både blandt børn og personale. Vi viser at vi voksne kan forskellige ting, og henviser gerne til hinanden, hvis børnene spørger os om noget, vi ved den anden er mere vidende om. På samme måde henviser vi også børn til andre børn, og vi voksne spørger også børn om at hjælpe os. På den måde mærker børnene, at vi alle har noget forskelligt at bidrage med til fællesskabet.

Vi bruger værktøjet ”fri for mobberi” i perioder med et twist af Ølholm, som får børnene og personalet til at agere skuespillere og finde oplevede situationer frem. Børnene går op i at finde ud af, hvad man kan sige og hvordan konflikter kan løses. Hvordan den, der går alene kan komme ind i flokken. Der er stor fokus på at vi alle er forskellige, men hører sammen i børnehaven. Alle

voksne understøtter det i ugens løb, når muligheden byder sig. Det kan være i alle sammenhænge hvor børnene mestrer det, eller hvor de skal mindes om muligheden for at løse deres konflikt på en anden måde.

Vi har en særlig opmærksomhed på børnenes egne grupperinger og venskaber og støtter op om dem, så de kan lykkes i det omfang, det ikke går ud over det fælles. Indimellem deler vi børnene op i mindre hold og dyrker det lille fællesskab, så de kommer til at kende hinanden på en anden måde. Det er vigtigt at have en ven, men også vigtigt at kunne være i børnehaven uden sin ven.

Vi er opmærksomme på at se barnet over hele dagen i styrede og frie aktiviteter og betydningen af formiddage og eftermiddage med forskellige personaler. Lige så vigtigt er det at få viden om barnet hjemme i familien. På den måde kan vi og familien gå i samme retning, så barnet trives og lærer at indgå i sociale fællesskaber.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vi bruger alle lejligheder til at opbygge barnets sprog og fantasi. Det er vigtigt at have øje for værdien af dagens "mellemrum", som også har et potentiale for læring både sprogligt, men også på andre områder. Mellemrum forstås som tiden mellem to planlagte aktiviteter f.eks. oprydning af legetøj, badeværelse/bleskift, garderobe, oprydning efter mad.

Her er ansat personale med meget forskellige interesser og det giver børnene en stor bredde i viden og ord. Vi lytter til børnenes måde at kommunikere på og hjælper dem med at oversætte, så andre forstår dem, eller bare vil lytte til dem. Vi viser, at vi vil lytte til hele fortællingen ved at beholde øjenkontakten bevidst.

Som personale har vi en særlig opmærksomhed på hverdagssamtaler. Bevidstheden om at benævne ting og hændelser med de rette ord, være nysgerrige og lyttende på børnenes henvendelser, spørge ind, give dem ord – og **tid** til at formulere sig.

Der er hos de voksne en bevidsthed om at hjælpe de mere stille børn på banen enten i samspil med én voksen eller med få andre børn eller i gruppen. Når barnet opdager, at det har noget vigtigt at bidrage med, øges selvværdet. Bevidstheden består i f.eks. at stille uddybende spørgsmål eller gentage den sidste del af barnets sætning for at motivere barnet til yderligere kommunikation. Vi hjælper børnene med hvordan de sprogligt kan indlede en relation med andre børn.

Ved morgenbordet siger børnene, hvad de mangler og ældre børn hjælper os ved f.eks. at sige "vil du have en dyb eller en flad tallerken?". Der kommer meget ud af at være sammen med ældre børn, de snakker på en anden måde end vi voksne og oplever verden på anden vis. Der er mange sociale grin ved et morgenbord og helt i børnehøjde. Der er tryghed og nye børn kommer hurtigt til orde, da det er de samme børn, der kommer hver morgen.

Ved frokostbordet sidder vi flere børn og voksne, men i mindre grupper. Her øver vi regler for samtaler, så alle har mulighed for at komme til orde.

Turtagning i kommunikation øver vi i gruppesammenhæng, hvor børnene rækker hånden op, når de gerne vil bidrage med svar eller input.

Børnehaven har et stort udvalg af spil og puslespil, hvoraf mange er sprogunderstøttende. Vi vægter, at den voksne får tiden og roen til at være nærværende og deltagende i disse aktiviteter.

I holdtiden er der mulighed for at dele børnene i mindre grupper, hvor der kan være fokus på et særligt tema, eller generel sprogunderstøttende læring.

På væggene findes samtalebilleder (eks. årstider, natur - skov - sø), nogle med tilhørende spil, ligesom alle hold også har haft en sprogjulekalender med et fokusord for hver dag i december.

Lydlig opmærksomhed opbygges bl.a. når vi klapper eller trommer stavelser til eks. børnenes navne, dyr, mv.

Skriftsproget understøttes bl.a. af en samtaledug, som ligger på bordet i fællesrummet, klodser og spil med tal og bogstaver.

Herudover bliver der flittigt læst bøger, dels højtlesning, dialogisk læsning, men også børn, der selv sætter sig med en bog. Fantasihistorier høres også fra børn og voksne. Vi samarbejder med skolens bibliotekar og alle børn kan låne bøger med hjem. Børnene fortæller om deres lånte bog til andre børn.

Vi sprogtester alle 3-årige og har en sprogansvarlig i huset. Vi får desuden god hjælp af talepædagogen, der ofte kommer i børnehaven.

Vi har en del børn, der har brug for særlig opmærksomhed omkring sprog og i den forbindelse har vi ansat en tidligere sprogkonsulent fra kommunen. Hun har 10 timer om ugen hos os fra Januar og indgår i børnenes leg, spisning og dagligdag med særlig fokus på sprog og sprogforståelse.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.**
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.**

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Vi benytter byens hal og skolens gymnastiksal i stort omfang. Her leges fælleslege og energien sættes fri. Her sanser børnene rumligt og lydligt på en anden måde end i børnehavens øvrige rammer.

Legepladsen er indrettet, så der er mulighed for at samtlige grundøvelser er en naturlig del af at bevæge sig rundt på området. Udeområdet er et stort aktiv hos os for at bruge krop og sanser optimalt. Vi har klippede stier i vildt græs, hegn med bær og buske, et rigt insektliv, og frøer og mus hører med til mulige sanseoplevelser i vores natur.

Vi har en motorikansvarlig pædagog, som holder øje med børnenes motoriske udvikling og fungerer som faglig sparringspartner på området.

Personalet understøtter børnenes mulighed for at lære sig selv at kende både i ro og i vilde aktiviteter. Der er en legende tilgang til at bruge kroppen, sanserne og at bevæge sig frit. Personalet følger børnene og er med i både medgang og modgang. Støttende og opmærksomme sætter de ord på kroppen og dens funktioner, fornemmelser, sanser og forskellige former for bevægelse, så børnene kan blive bevidste om, hvad der foregår i deres krop og i andres.

Børnene har gode muligheder for at udforske hvad de kan kropsligt og mærke og afprøve sig selv i trygge omgivelser.

Motorikpædagogen lægger jævnligt inspirationsvideoer op af ugens øvelse. Det er øvelser, der er gode at lære for børnene i denne aldersgruppe. Samme øvelser bruger vi i hallen når vi har den ugentlige haldag.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Vi ligger naturskønt og kan fra bakketoppen se til kirken, skoven og marker. Her kan børnene følge naturens gang og mærke vind og vejr.

Vi har en godt mudret legeplads, så børnene får erfaret at blive beskidte og at det er ok. Børnene får mærket efter, om det er koldt nok til vanter om vinteren, eller om der skal en T-shirt af som sommeren. De får naturligvis hjælp til at skærpe opmærksomheden på, om det føles for koldt eller for varmt.

Børnene får lov at røre ved det hele og opleve hvordan vi hænger sammen med naturen og hvordan vi kan passe på den. Børnene vander planter og eksperimenterer med vand, is, mudder og ler.

Vi har personale, der har stor viden og opmærksomhed på naturen. Der bruges mikroskoper, terrarier og skolens naturfagslokale med udstoppede dyr besøges jævnligt. Hverdagens oplevelser med insekter, mus, frøer, pindsvin og botanik er helt naturlige for børnene og de kender navnene på rigtig mange arter. Der bliver talt regnorme og set hvor langt sommerfuglene flyver, før de sætter sig igen. Nysgerrigheden og begejstringen er stor og der deles mange nye erfaringer både blandt børn og voksne.

Vi har kompostbeholdere til madaffald. Børnene er inddraget i processen fra at skrælle gulerødderne til at grave jorden ud af kompostbeholderen.

Sidste tiltag er en aftale om, at vi må benytte to private skove i nærheden, når vi vil.

6. Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Vi følger de danske traditioner året rundt og snakker om, hvorfor vi gør det. Vi har børn, som har andre traditioner og dem snakker vi også om, som en naturlig del af at vi er forskellige, men hører sammen i børnehaven. Vi har en samtaledug på bordet til forskellige højtider på året og fra forskellige lande, som giver god mulighed for at være nysgerrige sammen.

Vi ser børnene lave rollelege, andre gange deltager voksne også. Her kommer forskelligheder tydeligt frem og gør børnene nysgerrige på hinanden, og store følelser kan udspilles trygt gennem leg. Her hjælper vi også børnene med at tolke hinandens kropssprog og undersøge farlige og ukendte situationer.

Vi skaber muligheder for at børnene kan udtrykke sig kreativt med forskellige materialer. Der er fri adgang til tegnegrej, papir og perler. Vi har også let adgang til skolens lokaler med mange materialer f.eks. billedkunst og skolens bibliotek.

Vi har storskærm til at få musik og dans frem, eller til at få svar på hvorfor noget er som det ser ud til at være. Alt kan googles frem og hurtig tilgang til viden er dejligt for alle. Børnene inddrages og

er med til at finde ud af, hvad der kan søges efter. Vi bruger skolens musiklokale til at synge, danse og lave trommelege.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Som en del af dagtilbudsaftalen ”Stærke dagtilbud - alle skal med i fællesskabet” har regeringen afsat puljemidler til at lave kompetenceudviklingskursus for faglige ledere og forandringsagenter. I forhold til at omsætte Den Styrkede Pædagogiske Læreplan til netop vores institution, har leder og en medarbejder gennemført forløbet og endnu en medarbejder får denne mulighed.

Derudover har vi har indkøbt et online materiale af Kristine Mygind. Det handler om dokumentation og evaluering af Den Styrkede Pædagogiske Læreplan.

D. 7. december 2020 havde vi Kristine Mygind med på personalemøde og vi fik tilpasset en mere overskuelig og målrettet SMTTE, så den passer til Den Styrkede Pædagogiske Læreplan.

Min forventning er, at vi i 2021 opnår en kultur, hvor dokumentation og evaluering bliver et lettilgængelig arbejdsredskab for personalet og til gavn for samarbejdet med forældre. Som leder vil jeg skabe en systematik for at styrke evalueringskulturen.

Dokumentation og evaluering skal foregå løbende og personalet skal udvikle egne kompetencer i forhold til det evaluerede. Vi arbejder med nysgerrige spørgsmål fra kollegaer og leder. Dette arbejde vil foregå på de ugentlige personalemøder og vil styrke fagligheden og den fortsatte bevægelse. Vi kan udvikle, udfordre og sparre med hinanden og lægge vores fælles viden ind i arbejdet. Vi kan være selvkritiske og reflekterende i det trygge arbejdsrum. Vi kan bruge børnenes udsagn og det de viser os, til at se hverdagen i børneperspektiv, så vi rammer ind på det, der virker i hverdagen.

OBS 2020/2021

Pga. Corona er de fælles aktiviteter på tværs af hold og skole taget væk, men vi har et stort ønske om at genoptage aktiviteterne, så snart det er muligt og derfor er det taget med i dette skriv.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi har årligt en pædagogisk lørdag hvor læringsmiljø og evaluering er et fast punkt. Herefter tages det med som punkt til et bestyrelsesmøde.

Afdelingen for Læring fører tilsyn med børnehaverne i Hedensted Kommune hvert andet år. I den forbindelse får vi en dialog om den pædagogiske læreplan og udviklingspunkterne.